

Kulttuurialan ammattilaisten toimeentulo varmistettava!

1 Oikeudenmukaiset työehdot taide- ja kulttuurialoille

Taide- ja kulttuurialat ovat työvoimavaltaisia elinkeinotoiminnan aloja. Oikeudenmukaiset työehdot ja riittävä ansiotaso ovat edellytys ammattimaiselle työlle. Työllä pitää pystyä tulemaan toimeen.

Taide- ja kulttuurialoilla pitää voida työllistyä työsuhteissa. Lainsäädännön tulee entistä tehokkaammin estää työsuhdetyön naamiointi yrittäjyydeksi. Tämä koskee myös taide- ja kulttuurialojen freelancereita. Erityisesti julkisin varoin toimivien tahojen tulisi solmia työsuhteita sekä välttää pakkoyrittäjyyttä.

Apurahatyön tulisi olla työsuhteista työtä. Nykyiset apurahat ovat pieniä, niillä ei tule toimeen ja sosiaaliturva on heikko.

Yksi Suomeen sopiva työntekeksen malli olisi taiteen allianssi. Se on työllistämismalli, jossa valtion rahoittama taho, kuten esimerkiksi Teme, toimii työnantajana ja tarjoaa freelancereille työsuhteen sekä työterveyshuollon, sosiaaliturvan ja täydennyskoulutuksen. Allianssin rahoituksen pitää tulla työllisyysvaroista, ei kulttuurin tuesta.

2 Freelancereiden työttömyysturvaa on parannettava

Freelancerit joutuvat työskentelemään monimuotoisesti työsuhteissa, itsensätyöllistäjinä ja apurahalla. Heidän työttömyysturvastaan pitää huolehtia.

Työsuhteisen työn ja yrittäjänä tehdyn työn yhdistäminen työttömyysturvassa on Temelle tärkeä tavoite. Tämä voidaan toteuttaa ottamalla käyttöön molempien työnteon muotojen vakuuttaminen yhdistelmävakuutuksella. Tällöin työttömyysturvaa voi kerryttää riippumatta siitä, onko työtulo saatu yrittäjänä vai työntekijänä.

Yhdistelmävakuuttamisessa rahoitusvastuun tulee olla vakuutetuilla itsellään sekä työn teettäjillä. On väärin, että työn teettäjä säästää työnantajan lakisääteiset maksut, eivätkä freelancerit pysty siirtämään työttömyys- ja sosiaaliturvamaksuja työn hintaan.

Freelancerien pääsyä ansiosidonnaiselle työttömyysturvalle tulee helpottaa myös lyhentämällä työssäoloa.

3 Oikeus neuvotella työehdoista kollektiivisesti

Työnantaja sanelee käytännössä itsensätyöllistävien freelancereiden palkkiot ja työehdot. Tulevalla hallituskaudella on tehtävä tarvittavat lainsäädäntömuutokset ja varmistettava, että freelancereiden ja itsensätyöllistäjien kollektiivinen neuvotteluoikeus toteutuu. Heidän työolojaan on parannettava ja heille on taattava mahdollisuus neuvotella kohtuullinen korvaus työstään.

Kilpailulainsäädäntö on aiemmin estänyt itsensätyöllistäjiä neuvottelemasta kollektiivisesti, mutta Euroopan komission mukaan heillä on tähän oikeus. Neuvotteluoikeuden piiriin voi päästä, jos itsensätyöllistäjä on työntekijöihin rinnastettavassa asemassa, kuten tarjoaa palveluita vain yhdelle yritykselle, työskentelee rinnakkain yrityksen työntekijöiden kanssa tai jonka neuvotteluasema on heikko.

4 Taiteen ja kulttuurin osuus 1 prosenttiin valtionbudjetista

Taiteen ja kulttuurin osuus on nostettava 1 prosenttiin valtion talousarvion kokonaismenoista vaalikauden 2023–2026 aikana. Vuoden 2022 budjettiin nähden tämä tarkoittaa noin 122 miljoonan euron lisäystä. Taide ja kulttuuri ovat investointi ja tuki palautuu verotuloina ja hyvinvointina yhteiskunnalle.

Esittävät taiteet ovat työvoimaintensiivinen ala, jonka ammattilaisia pitää tukea. Luovien alojen ammattilaiset tuottavat enemmän kuin julkinen sektori heitä tukee. Ammattimainen työ taide- ja kulttuurialoilla edellyttää rahoituksen ennakoitavuutta ja jatkuvuutta.

Aineeton luova työ yhdistää kasvun ja kestävyuden sekä vahvistaa yhteiskunnan resilienssiä.

5 Teatteri ja tanssi taideaineiksi

Lapsella ja nuorella on oikeus luovuuteen, taiteen tekemiseen ja kokemiseen asuinpaikkaan ja varallisuuteen katsomatta. Taideainetarjontaa tulee monipuolistaa lisäämällä valtakunnalliseen opetussuunnitelmaan oppiaineet teatteri ja tanssi. Taideopetus ja -kasvatus kehittävät luovaa ja kriittistä ajattelua.

Lisätiedot

Karoliina Huovila

Toiminnanjohtaja

+358 40 521 9083

karoliina.huovila@teme.fi